

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ В ТВОРЧОСТІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

*С.О. Курило, відділення з підготовки молодших спеціалістів, спеціальність
“Обслуговування комп’ютерних систем та мереж”, 2 курс
Науковий керівник — Л.М. Лосина, ст. викладач ВП Національного університету
біоресурсів і природокористування України “Ніжинський агротехнічний інститут”*

*Розглянуті основні проблеми екологічного характеру у творчості Олесь Гончара.
Екологічні проблеми, роман “Собор”, людська діяльність, природа*

Екологічна проблема — це зміна природного середовища в результаті антропогенних дій, що веде до порушення структури і функціонування природних систем.

Діяльність людини, основана на застосуванні штучно створених засобів, що приводить, в кінцевому рахунку, до різкого посилення активного втручання суспільства в хід природних процесів. Саме тому останнім часом ми все частіше починаємо згадувати про проблеми пов’язані з екологією і безпекою нашого життя на планеті Земля. До найактуальніших проблем сьогодення, що торкаються кожного жителя планети, й від яких залежить майбутнє людства, слід віднести проблеми екологічного характеру. Викликані недалекоглядним, необґрунтованим ставлення людини до природи. Як свідчать стародавні літописи, ще близько 4 тис. років тому Вавілонський цар Хаммурапі, а пізніше – китайський й монгольський імператор та європейські монархи вже дбали про збереження природи й видавали накази про оборону лісів, трав’яного покриву степів, водних джерел. Українська козацька старшина, незважаючи на багатство нашої природи тих часів, теж уболівала за збереження довкілля й видала ряд наказів і документів про охорону Придніпровських лісів і лук, заборону спилування лісів, браконьєрства, хижацького винищення звірів та риби.[1] Варто зазначити те, що питання збереження довкілля хвилювало не тільки простих людей чи державну владу, а й, на самперед, культурних діячів, поетів, письменників, які силою власного таланту складали світові шедеври, що закликають до збереження цінностей природи та навколишнього середовища. Одним із перших письменників ХХ сторіччя був Олесь Гончар, який відверто поставив екологічне питання, порушивши проблему збереження природи, збереження людського життя і здоров’я. Найперше, у полі зору Олесь Гончара перебували глобальні проблеми людства, його турбували екологічні фактори розвитку цивілізації, байдуже ставлення держави до захисту довкілля, бездумне втручання в природне середовище, що стало особливо актуальним у контексті Чорнобильської катастрофи. Виступ письменника на Всесоюзній творчій конференції в Ленінграді є яскравим прикладом високої громадянської позиції митця, що піклується не лише про долю сучасного для нього покоління, а й про майбутнє людства: “Сучасна наука при її фантастичній, не завжди контрольованій і, можливо, не до кінця пізнаній могутності не повинна дозволяти собі бути занадто самовпевненою, не повинна ігнорувати думку громадськості, в тому числі й думку літератури.” Гончара обурювало те, що в радянському суспільстві досить часто відомчі інтереси ставилися вище за громадські. Він вважав справою честі письменника відкрито й відверто порушувати проблеми, які турбують народ: “Чи до лиця було б нам обходити мовчанкою те, що непокоїть нині народну думку, глибоко зачіпає долі мільйонів людей?” Для нього чорнобильське лихо постає як серйозне попередження людства, яке заради сьогоденної вигоди бездумно вирубує амазонські ліси, порушує природний баланс тундри, перегородило найбільші ріки планети численними греблями, де в новостворених штучних морях швидко множаться ядучі синьо-зелені водорості. [3]. Обурений людською недбалістю до природи О. Гончар пише роман «Собор» - справжнє явище в українській літературі. Він порушував головні проблеми часу. Мабуть, не створено й досі більш актуального й дискусійного, глибокого й вражаючого своєю проблематикою, всеохоплюючого твору.

СЕКЦІЯ 3

«Гуманітарна складова становлення кваліфікаційних фахівців» «Освітні інновації та формування сприятливого соціального середовища»

В романі автор описує родину Баглаїв, роботящих і чесних людей, які мешкають у Зачіплянці — це металургійне селище, великий комбінат, заводи якого отруюють життя ядучою пилюкою, чорною сажею, смердючим димом, від якого листя на деревах жовтіє. Єдиним втіленням краси і віри для селян є собор, будівля, яка займала чинне місце в їхньому житті. Одним із винуватців забруднення села є Володька Лобода. Цей чиновник, крім органічної нелюбові до пам'яток національної історії, виявляє особливу зацікавленість питаннями меліорації, адже земля, вода особливо беззахисні перед його “новаторством”. Лобода готовий накласти резолюцію не тільки на долю окремої людини чи міста, а й на долю всієї України. Він поспішає виявити ініціативу, щоб не прогавити своєї хвилини. Його погляд спиняється на урочищі Скарбному. Володьці байдуже, чи осушити плавні і засадити звільнене місце овочами, чи затопити їх водою, перетворивши цей чудовий куточок природи на гниле болото. Тільки б він був уславлений як ініціатор і натхненник цього перетворення. Його очі блищать жадобою влади. Він рідного батька готовий промінати на кар'єру, собор — витвір мистецтва і пам'ятку історії розвалить, аби тільки піднятися на щабель вище. Йому начхати на красу, на ідеали, на людей і рідну землю. Він хоче тільки влади.[2] Такі, як Володька Лобода, не тільки мріяли про перетворення природи. Вони активно діяли: будували атомні станції, на рівнинній Україні створювали штучні моря, осушували болота, які поїли водою малі й великі ріки. Усе це порушувало і деформувало віковічні природні структури. Нерозумне втручання призвело до того, що в наш час значна частина України знаходиться на грані екологічної катастрофи. Проблеми екологічного характеру зростають з кожним роком, а люди, закриваючи очі, розграбовують природні запаси, забруднюють довкілля, заради грошей і власної вигоди. Нині настав час серйозного переосмислення людством ставлення до природи, час об'єднання зусиль націй і народів у боротьбі за врятування біосфери планети, адже Земля у нас всіх одна.

Список літератури

1. Брайон А. В., Гордецкий А. В., Сытник К. М. Биосфера, экология, охрана природы. - К.: Лыбидь, 1992. - 523.
2. Гончар О. Собор: Роман. - К.: Веселка, 1992. - С. 286.
3. 3 книги "Українське слово" - К., 1994.

Рассмотрены основные проблемы экологического характера в творчестве Олеса Гончара. Экологические проблемы, роман "Собор", человеческая деятельность, природа
The main problems in environmental work Oles Gonchar.

Environmental problems, the novel "The Cathedral" human activity, nature

ENVIROVMENTAL ISSUES IN THE WORK OLES HONCHAR

S.O. Kurylo